

Sporočilo za javnost

Glas PROTI legalizaciji konoplje je glas za zdravje in mlade

Ljubljana, 6. junij 2024 – Slovensko združenje za kronične nenalezljive bolezni in pridružene partnerske organizacije volivke in volivce pozivamo, da glasujejo proti predlagani dopustitvi gojenja in posedovanja konoplje za omejeno osebno rabo. Naše prepričanje o izrazito negativnih učinkih takšnega ukrepa temelji na številnih dejstvih in dejavnikih, ki vključujejo izkušnje iz tujine, kjer je ohlapnejša regulacija vodila v številne škodljive posledice, zlasti za otroke in mlade.

V času, ko se razpravlja o referendumu o legalizaciji konoplje, je ključno razumeti dejanske učinke tovrstnih političnih odločitev. Četudi mnogi zagovorniki trdijo, da bi legalizacija konoplje prinesla več rešitev kot problemov, so iz izkušenj v drugih državah znani predvsem nasprotni učinki. V državah, v katerih se je konoplja za osebno rabo legalizirala, se je povečala njena raba med mladimi in mlajšimi odraslimi, povečali so se težave z duševnim zdravjem, urgentni primeri zastrupitev in prekomernih odmerkov zaradi visoke vsebnosti THC v produktih iz konoplje, število prometnih nesreč pod vplivom konoplje, raba med nosečnicami itd. Škodljive posledice morebitne legalizacije je treba jemati resno in preprečiti, da bi se tovrstno stanje ponovilo tudi v Sloveniji, kar lahko dosežemo z glasovanjem proti na prihajajočem referendumu. Zlasti želimo opozoriti na številne mite o konoplji, ki krožijo v javnosti in jih je pomembno razjasniti. Med njimi so trditve o njeni varnosti, vsesplošni zdravilnosti in nizki stopnji zasvojljivosti, kar ne ustreza znanstvenim dejstvom.

MIT: Z legalizacijo se bo škoda zaradi rabe konoplje zmanjšala.

Predlagana sprememba zakonodaje glede rabe konoplje v psihoaktivne namene je tema, ki v zadnjih letih priteguje vse več pozornosti. Eden izmed pogostih mitov, ki se pojavljajo v razpravi, je prepričanje, da bo legalizacija konoplje za osebno rabo prinesla zmanjšanje škode. Vendar pa so podatki iz držav, v katerih so konopljo legalizirali za psihoaktivno rabo, kot so nekatere zvezne države ZDA in Kanada, pokazali ravno nasprotno.

Matej Košir, direktor Inštituta Utrip in vodja mreže Preventivna platforma, navaja: *"Namesto pričakovanega zmanjšanja se je škoda občutno povečala, še posebej v smislu razširjenosti rabe med mladimi, poslabšanja duševnega zdravja, prometne varnosti ter naraščanja urgentnih primerov zaradi zastrupitev in hospitalizacij otrok in mladostnikov. Ob upoštevanju teh dejstev je treba ponovno pretehtati argumente in sprejeti odločitve, ki temeljijo na resničnih podatkih in učinkih, ki jih ima legalizacija konoplje na družbo."* Posebej zaskrbljujoči so podatki o razširjenosti rabe med mladimi in mlajšimi odraslimi ter poslabšanju duševnega zdravja. **Manca Kozlovič**, predsednica Mladinske zveze Brez izgovora Slovenija, poudarja: *"Ti podatki so alarmantni. Zlasti je treba poudariti povečanje psihoz in drugih resnih duševnih motenj, kot so depresija in samomorilna nagnjenja. To nas še dodatno opominja na nujnost previdnega pristopa do legalizacije konoplje, saj bi lahko ravno mladi postali največje žrtve morebitnih negativnih posledic."*

Statistika in raziskave jasno kažejo na poslabšanje razmer. Med letoma 2011 in 2021 se je v ZDA število obiskov urgentnih oddelkov, povezanih s konopljo, povečalo za več kot 75 odstotkov. Vemo, da je legalizacija konoplje povzročila tudi povečanje števila hospitalizacij. *"Pri uporabnikih konoplje v ZDA je skoraj 25 odstotkov večja verjetnost, da bodo obiskali urgenco ali bodo hospitalizirani v primerjavi z neuporabniki,"* dodaja **Košir**. *"V Koloradu se je število hospitalizacij zaradi konoplje od uvedbe legalizacije povečalo za 148 odstotkov,"* nadaljuje. *"V letu 2021 je bilo v ZDA več kot 800.000 hospitalizacij, povezanih z rabo konoplje,"* še doda **Kozlovič**. Poleg tega je izpostavljenost konoplji na domu, ki vključuje otroke, mlajše od 12 let, narasla za 1375 odstotkov. *"V Koloradu se je od uvedbe legalizacije za 586 odstotkov povečalo število zastrupitev s konopljo ali izdelki iz nje med otroki, mlajšimi od 6 let,"* poudarja **Košir**.

MIT: Z legalizacijo konoplje se bodo povečali (davčni) prilivi v proračun in s tem finančna sredstva za preventivo in druge programe s področja drog.

Trditev zagovornikov legalizacije konoplje, da bi to prineslo večje davčne prilive v proračun in s tem povečalo sredstva za preventivne programe, zahteva temeljito analizo. *"Čeprav se zdi, da bi legalizacija konoplje lahko prinesla občutno večje davčne prihodke, so rezultati študij pokazali, da so dejanski stroški, povezani z razširjeno rabo konoplje, precej višji od prihodkov,"* opozarja **Franc Zalar**, predsednik Slovenskega združenja za kronične nenalezljive bolezni ter

podpredsednik Društva za zdravje srca in ožilja. "Na primer, študija iz leta 2018 v Koloradu je pokazala, da za vsak dolar, ki ga prinese legalna prodaja konoplje, nastane 4,50 dolarja stroškov za zdravstveno blagajno in druge službe, ki se soočajo z naraščajočimi težavami zaradi problematične rabe konoplje, kot je na primer osip mladostnikov iz šol zaradi rabe konoplje," dodaja **Zalar**. Poleg tega davčni prihodki iz konoplje predstavljajo zelo majhen delež državnih prihodkov, kar je daleč od optimističnih napovedi zagovornikov legalizacije. "V Koloradu znašajo zgolj 0,09 odstotka, v Kaliforniji 0,49 odstotka, v Oregonu 0,3 odstotka, in na Aljaski 0,29 odstotka vseh davčnih prilivov," zaključuje **Zalar**. **Košir** dopolnjuje: "Te statistike jasno kažejo, da je treba pri razpravi o legalizaciji konoplje upoštevati tudi širši spekter učinkov, vključno s finančnimi posledicami in stroški zdravstvenega varstva."

MIT: Z legalizacijo konoplje se bo črni trg zmanjšal ali celo izginil.

Trditev, da bi legalizacija konoplje zmanjšala črni trg in povečala nadzor nad kakovostjo in varnostjo izdelkov, ne drži. Po podatkih o zasegih konoplje v letu 2021 se je črni trg konoplje v Oregonu več kot podvojil v primerjavi z letom 2018, oziroma, če smo natančni, je prišlo do 253-odstotnega povečanja. "Čeprav se zdi, da bi legalizacija konoplje lahko zmanjšala črni trg, so dejanski podatki pokazali, da je to daleč od resnice," opozarja **David Razboršek**, direktor Zavoda Vozim. Poleg tega izjemno visok odstotek konoplje, ki se prodaja v "legalnih" trgovinah v Kaliforniji, izvira iz ilegalnega trga – od 70 do 80 odstotkov. "Ta trend kaže na dejstvo, da legalizacija konoplje ni prinesla zelenega učinka zmanjšanja črnega trga," dodaja **Razboršek**.

Stopnje THC v konoplji so se v zadnjih desetletjih dramatično povečale, kar predstavlja dodatno tveganje za potrošnike. "Ta trend je zaskrbljujoč, saj lahko višje koncentracije THC povečajo tveganje za zlorabo in neželene učinke," dodaja **Košir**. Poleg tega je od 85 do 90 odstotkov konoplje, proizvedene v Kaliforniji, namenjene izvozu, kar pomeni, da konoplja, ki ni namenjena legalnemu trgu, še naprej prispeva k črnemu trgu v državah, v katerih je uporaba konoplje še vedno nelegalna.

MIT: Z legalizacijo konoplje se bo prometna varnost izboljšala.

Mnogi menijo, da vožnja pod vplivom konoplje ne vpliva bistveno na prometno varnost. Vendar pa so podatki iz Kanade, kjer so konopljo legalizirali, jasno pokazali, da tudi ta mit oziroma napoved zagovornikov ne drži. Število prometnih nesreč s telesnimi poškodbami, povezanih z vožnjo pod vplivom konoplje, se je povečalo za

475 odstotkov. Poleg tega je verjetnost povzročitve prometne nezgode pri voznikih pod vplivom konoplje kar 25-krat večja, saj ta zmanjšuje sposobnost za varno vožnjo. V Koloradu je že četrtnina vseh smrtnih žrtev v prometnih nezgodah povezana z uporabo konoplje, kar se je skoraj podvojilo od leta 2013 do 2020. Zaskrbljujoče je tudi dejstvo, da skoraj polovica najstniških voznikov, ki uporabljajo konopljo, že vozi pod njenim vplivom. Strokovnjaki ocenjujejo, da bi morebitna legalizacija konoplje na celotnem območju ZDA lahko privedla še do dodatnih 6800 prometnih nezgod s smrtnim izidom. **Razboršek** dopolnjuje: *"Podatki iz Kanade in Kolorada jasno kažejo na negativne učinke uporabe konoplje na prometno varnost, kar zahteva resno preučitev pred kakršnokoli legalizacijo. Uvedba ustrezne preventivne in izobraževalne politike je ključna za varnost v cestnem prometu in za zaščito življenj. Ne smemo si privoščiti, da bi ignorirali te alarmantne podatke, ki nam kažejo potencialno nevarnost vpliva legalizacije."*

MIT: Legalizacija konoplje prinaša razvoj in blaginjo lokalnim skupnostim ter ni škodljiva za okolje.

Podatki kažejo, da večina lokalnih skupnosti v ZDA, ki so legalizirale konopljo, dejansko izstopa iz sistema regulacije. Na primer, v Kaliforniji 68 odstotkov lokalnih skupnosti ni vključenih v regulacijo, medtem ko ta delež v Koloradu znaša 71 odstotkov, v New Yorku pa 60 odstotkov. V New Jerseyju je ta delež prav tako visok in znaša 71 odstotkov. Namesto pričakovane blaginje se pojavljajo številni izzivi in negativne posledice.

Košir pojasnjuje: *"Podatki o številu prodajaln konoplje v Koloradu kažejo, da je njihovo število preseglo število vseh prodajaln McDonald'sa in Starbucksa skupaj v državi. Ta dejstva izpostavljajo izjemno hitro rast industrije konoplje v državah, v katerih je legalizirana, in kažejo na potencialno komercializacijo ter masovno dostopnost izdelkov iz konoplje. To pa s seboj prinaša pomembne izzive v smislu regulacije, nadzora kakovosti ter preprečevanja dostopa mladoletnim."*

Tomaž Gorenc, direktor Inštituta za zdravje in okolje, dodaja: *"Hitra rast industrije konoplje ima tudi znaten vpliv na okolje. Pomembno je omeniti, da zunanje površine za gojenje konoplje v Kaliforniji porabijo do 111,3 milijona litrov vode letno. To predstavlja obremenitev za vodne vire, še posebej na območjih, kjer je vodna oskrba že sicer omejena. Poleg tega notranji prostori za gojenje konoplje, kot so različni rastlinjaki, povzročajo emisije CO₂, ki so primerljive s količino, ki jo proizvede 3,3 milijona avtomobilov. To povečuje ogljični odtis in prispeva k podnebnim spremembam. Ob tem se postavlja vprašanje, kako bo industrija konoplje*

obravnava te okoljske izzive in ali bo sposobna vzpostaviti trajnostne prakse ter zmanjšati svoj negativni vpliv na okolje."

Neža Polh, generalna sekretarka Slovenske zveze za javno zdravje, okolje in tobačno kontrolo, dodaja: *"Poleg okoljskih izzivov industrija konoplje tudi krepi socialno neravnovesje. Le 4 odstotki legalnih prodajaln produktov iz konoplje so v lasti Afroameričanov, Latinoameričanov in pripadnikov drugih ras, medtem ko so prodajalne s konopljo pogosteje koncentrirane v socialno deprivilegiranih soseskah. To odraža vpliv velikih korporacij, ki obvladujejo to industrijo in so pogosto povezane s tobačno in alkoholno industrijo."*

Zaključujemo s pozivom javnosti, da premisli pred glasovanjem na referendumu o legalizaciji konoplje. Naša skupna odgovornost je, da se zavemo škodljivih posledic uporabe konoplje in sprejmemo odgovorne odločitve za zaščito zdravja vseh nas in prihodnjih generacij. Legalizacija konoplje s seboj prinaša veliko več težav kot rešitev. Pomembno je, da se zavedamo, da je naša odločitev na referendumu lahko usodna za prihodnje generacije. Otroci in mladi so najranljivejši za negativne posledice uporabe konoplje, zato je naša dolžnost, da jih zaščitimo pred škodljivimi vplivi drog. Namesto da podlegamo pritiskom lobijev ter kratkoročnim političnim in finančnim interesom, se moramo osredotočiti na dolgoročno dobrobit naše družbe. Zato vas pozivamo, da glasujete **proti legalizaciji konoplje** in se zavzamete za krepitev preventivnih programov ter ozaveščanje javnosti o tveganjih uporabe drog.

Zdaj je čas, da stopimo skupaj in naredimo pravi korak za naše otroke in mlade, za našo skupnost in za nas same.

Za več informacij: konoplja.info

Za dodatne informacije in pojasnila smo vam na voljo na telefonski številki **031 880 520** (Matej Košir) ali e-poštnem naslovu: info@sncda.si.

Franc Zalar, predsednik zKNB in podpredsednik Društva za zdravje srca in ožilja

Matej Košir, direktor Inštituta Utrip in vodja mreže Preventivna platforma

David Razboršek, direktor Zavoda Vozim

Manca Kozlovič, predsednica Mladinske zveze Brez izgovora Slovenija

mag. Nataša Jan, direktorica Društva za zdravje srca in ožilja Slovenije

Neža Polh, generalna sekretarka Slovenske zveze za javno zdravje, okolje in tobačno kontrolo (SZOTK)

Tomaž Gorenc, direktor Inštituta za zdravje in okolje (IZO)